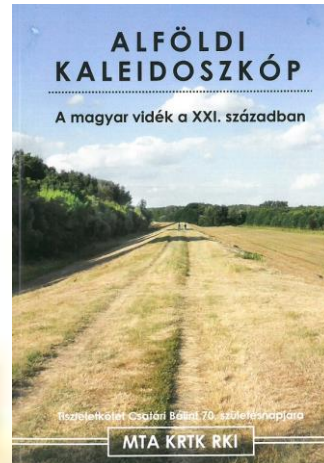

Szerelmem, az Alföld³

Alföldi kaleidoszkóp. A magyar vidék a XXI. században. Tanulmányok a 70 éves Csatári Bálint köszöntésére (szerk.: FARKAS Jenő Zsolt és társai). MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete, Kecskemét, 2019. 328

A hazai tudományos szférában, így a Regionális Kutatások Intézetében is régóta bevett kedves szokás, hogy megbecsült kollégáink kerek születésnapjához közeledve megkezdjük egy tiszteletkötet elkészítését. Nem volt ez másképp CSATÁRI Bálint, az MTA emeritus kutatója és az Alföldi Tudományos Intézet volt igazgatója esetében sem, így az RKI Alföldi csoportjának munkatársai már 2018-ban megkezdték a kötet előkészítését hetvenedik születésnapjára.

Az előkészületekben, a kötet tematikájának és szerzői névsorának kialakításában, a kiadás feltételeinek megteremtésében részt vettek a kecskeméti csoport munkatársai, továbbá CSORDÁS László és GULYÁS Péter. A tartalmi szerkesztés mellett a kecskeméti csoport tagjai személyesen végezték el a formai szerkesztés és terjesztés feladatait is. A nyomtatás a BÁCSVÍZ Zrt. anyagi támogatásával valósult meg, amiért ezúton is szeretnénk kifejezni köszönetünket. A kötet kiadója az MTA KRTK RKI, a szerkesztők FARKAS Jenő Zsolt, KOVÁCS András Donát, PERGER Éva, LENNERT József, HOYK Edit és GÉMES Tünde. A kivitelező nyomda a ceglédi Apáti Nyomda.

A kötet vezérfonalával kapcsolatban túl sok kétely nem merülhetett fel: általános egyetértés volt abban, hogy a magyar vidéknek és elsősorban az Alföldnek kell középpontba kerülnie. Hiszen, ahogy MÉSZÁROS Rezső is írta köszöntőjében, *Bálint izig-vérig az Alföld geográfusa volt, aki munkássága során végig a vidéki problematika kutatását helyezte előtérbe.* Az Alföld és a vidék kettősére fűződik fel a kötet összes tanulmánya, amelyek változatosságukkal méltón illusztrálják a vidéktematika sokszínűségét. Ez a kérdésköri egység, tartalmi sokszínűség ihlette a címet is: *Alföldi kaleidoszkóp: a magyar vidék a XXI. században.* A kaleidoszkóp szó szerinti jelentése „szép formákat néző”, ami egyúttal összhangban van azzal is, hogy Bálint hogyan látta a vidéket: változatosnak és (a vidéki kihívások sora ellenére is) gyönyörűnek.

Számokban összesítve a kötetet az 51 szerző 3 köszöntőjét, 24 tanulmányát, egy interjút és Bálint teljes bibliográfiáját tartalmazza.

A három köszöntő Mészáros Rezső, Minamizuka SHINGO és TIMÁR Judit tollából származik, akik személyes emlékekkel tüzdelt szívhez szóló szövegekkel nyitják meg a kötetet. Több tanulmány is szól a Bálintnak oly kedves tanyákról, így DURÓ Annamária (*Gondolatok a tanyakutatásról*), HEGEDŰS Gábor és PINTÉR János (*A ballószögi tanyavilág átalakulásának*

³ E kötetismertető a 2019 november 27-én Csatári Bálint tiszteletére megtartott emlékülés és könyvbemutató elhangzott előadás írásos változata. Az *Alföldi kaleidoszkóp* az alábbi linken elektronikusan is elérhető: <http://hdl.handle.net/11155/1989>.

vizsgálata), KOVÁCS Teréz (*A magyar alföldi tanyák múltja és jelene*), valamint Perger Éva és Kovács András Donát (*A Tanyafejlesztési Program vidékkutatói szemmel*) tanulmányai.

Ez utóbbi könyvfejezet kapcsolódási pontot jelent a vidékfejlesztés témájában írott tanulmányokhoz, amelyek FINTA István (*A MAGYAR VIDÉKFEJLESZTÉS SIKEREINEK, KUDARCAINAK SPECIÁLIS TÉNYEZŐI*), GABORJÁKNÉ VYDARENY Klára (*Az Alföld Kutatási Program néhány prognózisa és teljesülésük*), NAGY Imre (*A Tisza mente idegenforgalmának fejlesztési elképzelései Magyarország és Szerbia határrégiójában a fejlesztési dokumentumok tükrében*), PÓLA Péter (*A vidékfejlesztés helyi erőforrás rendszere*), valamint SZABÓ Mátyás, PÉTI Márton és SALAMIN Géza (*A Duna-Tisza közti Homokhátság fejlesztéspolitikai sorstörténete az Európai Unió csatlakozásunkat követően*) tollából származnak.

Ugyancsak több tanulmány foglalkozott a környezeti problémák és kihívások Alföld esetében igencsak kurrens témájával, így például Hoyk Edit, KANALAS Imre, Farkas Jenő Zsolt és SZEMENYEI Gyula (*Környezeti kihívások a városfejlesztésben Kecskemét példáján*), KOROM Annamária, HORNYÁK Sándor János és KOROM Pál Ferenc (*A klímaadaptáció lehetséges szempontjai az Alföld településein*), MEZŐSI Gábor, BATA Teodóra, BLANKA Viktória, KOVÁCS Ferenc, LADÁNYI Zsuzsanna (*A talajerózió változásának becslése 2035-ig a Mezőföldön*), valamint RAKONCZAI János (*Add már Uram az esőt! – Néhány gondolat a magyar mezőgazdaság és a klímaváltozás kapcsolatáról*) tanulmányai.

Gulyás Péter (*A turizmus szerepe az alföldi járások fejlettségében*) és Csordás László (*A magánüdülők építésének alakulása Magyarországon és az Alföldön 1981-től napjainkig*) című tanulmányai az alföldi idegenforgalommal foglalkoznak, Nagy Gábor pedig (*Az Alföld lakáspiaci változásai – felfutás–válság–visszaépülés*) az alföldi ingatlanpiac változásait vizsgálta. Lennert József tanulmánya (*Vidéki újrastrukturálódás a visegrádi országokban – egy angolszász fogalom hazai adaptációjának kérdőjelei*) kitágítja a vizsgálati keretet a visegrádi országok vidéki terére. BELUSZKY Pál és BAJMÓCZY Péter (*Magyarország településeinek dinamikai típusai napjainkban*) tanulmányának Bálint is társszerzője, mert ez a dolgozat kapcsolódik a készülő *Nemzeti Atlasz*hoz, az egyik utolsó kutatási munkához, amiben Bálint is részt vett.

KOVÁCS Katalin és TAGAI Gergely (*Zsugorodó vidéki térségek; a népességcsökkenés demográfiai és tágabb összefüggései*), valamint BALCSÓK István, CZIBERE Ibolya, KOVÁCS Gábor és SZARVÁK Tibor (*A lakhatási körülmények néhány jellemzője Hajdú-Bihar megye szegregátummal rendelkező településein*) tanulmányai jellegzetes vidéki kihívásokkal foglalkozik. BALOGH András (*Falu és morfológia*) tanulmánya a falumorfológiával, CSAPÓ Tamás, Kovács Gábor és LENNER Tibor tanulmánya (*Békéscsaba morfológiája*) pedig a városmorfológiával foglalkozik. Szintén városi témában alkotott KIS Attila (*A városi tér érzetei - virtuális séta Kecskemét központjában*) és VELKEY Gábor (*Miért éppen Szentesen?*).

Az *Alföldi kaleidoszkóp* epilógusában helyet kapott egy KONRÁD György és RÁCZ Lajos tollából származó interjú-beszélgetés Konrád György ifjúkoráról és Berettyóújfaluról, ami Bálint fiatalkorának is fontos helyszíne volt. A kötetet Bálint bibliográfiája zárja, amit Gémes Tünde állított össze.

Ahogy már a bevezetőben is említettem, a kötet előkészítése már 2018-ban megkezdődött, jóval azelőtt, hogy Bálint tavaly tavasszal először került kórházba. A súlyos betegség híre azonban megerősített minket abban, hogy a nehézségek ellenére legjobb tudásunk szerint tető alá hozzuk a kötetet. Így szerencsére, ha csak elektronikus formában is, de Bálint még láthatta az elkészült művet, és nagyon örült, hogy ennyi kedves tanítványa, munkatársa, barátja tollat ragadott a tiszteletére. Sajnos a nyomtatott verzió már csak egy héttel azután jelent meg, hogy Bálint szeptemberben végleg eltávozott. Abban reménykedünk azonban, hogy e tiszteletkötet megannyi színvonalas tanulmányával méltó emléket állít Csatári Bálint, a magyar vidék prominens kutatója és Alföld geográfusa nagyhatású munkásságának.

Lennert József, Kecskemét